

PAŹDZIERNIK

Kalendarium październik 1981

4

- Z tajnych dokumentów MSW. Minister Czesław Kiszczak na posiedzeniu kierownictwa MSW sporządza notatkę z listą zadań:

1) przygotowanie list „pozytywnych” dziennikarzy, filmowców, członków PAN i senatów uczelni, prokuratorów i sędziów;

2) weryfikacja osób przewidzianych do internowania;

3) ocena miejsc izolacji i kadr w zakładach karnych;

4) ustalenie ekip zastępczych dla każdego zarządu regionalnego i większych zarządów fabrycznych czy zakładowych „Solidarności”;

5) zbadanie, czy wszystkie województwa mają być objęte stanem wojennym;

6) przygotowanie potrzebnego sprzętu (może dojść do użycia broni palnej, choć będzie to ostateczna konieczność) [...]

24) aktywnie działać w tym kierunku, aby „wpuszczać” przeciwnika „w maliny”, w sytuacje, które będą stawiać wroga w trudne lub kompromitujące go położenie, a zwłaszcza pokazywać, że jest on nieodpowiedzialny, awanturniczy i prowadzi kraj do nieszczęścia.

5

- W MSW powstaje lista 7768 osób godnych najwyższego zaufania, które mogą zostać uzbrojone.

14-21

- Delegacja „Solidarności” z Lechem Wałęsą przebywa we Francji.

15-18

- Trwają rozmowy przedstawicieli rządu i „Solidarności”. Tematem obrad jest m.in. wysunięta przez Związek propozycja powołania Społecznej Rady Gospodarki Narodowej.

16

- Rada Ministrów podejmuje uchwałę przedłużającą o 2 miesiące służbę wojskową żołnierzom mającym z końcem października przejść do rezerwy: [...] *Złożona sytuacja wewnętrzna, w tym pogłębiające się drastyczne trudności gospodarcze kraju wymagają i wymagać będą zwiększonego zaangażowania wojska na rzecz pomocy określonym dziedzinom gospodarki narodowej, zwłaszcza pod kątem przygotowania do zimy.[...]*

16-18

- Obraduje IV Plenum KC PZPR. Nowym I sekretarzem KC, po rezygnacji Stanisława Kani, zostaje gen. Wojciech Jaruzelski. Z oświadczenia KC: *W sytuacji istniejącego zagrożenia bytu narodowego i bezpieczeństwa państwa, KC uważa za niezbędne sięgnięcie przez najwyższe władze PRL w razie wyższej konieczności – do konstytucyjnych uprawnień w celu obrony najżywoźniejszych interesów narodu i państwa.*

17

- Powstaje [Komitet Założycielski](#) Krajowej Federacji Samorządów.

19

- Zapis rozmowy telefonicznej Leonida Breżniewa i Wojciecha Jaruzelskiego:

Leonid Breżniew: *Drogi Wojciechu, wysłaliśmy już do ciebie oficjalne gratulacje, ale chcę także bezpośrednio pogratulować ci wyboru na stanowisko pierwszego sekretarza KC PZPR. Słusznie postąpiłeś, wyrażając zgodę na takie rozstrzygnięcie. Nie ma obecnie w PZPR działacza, który cieszyłby się takim autorytetem, jak ty – potwierdzają to wyniki głosowania na plenum. Rozumiemy, że stoją przed tobą bardzo trudne zadania. Lecz jesteśmy pewni, że dasz sobie radę, że zrobisz wszystko, aby opanować nieszczęście, które zważyło się na wasz kraj. Myślę, że teraz najważniejszą chyba dla ciebie sprawą jest dobranie sobie właściwych pomocników*

spośród oddanych i pewnych komunistów, zwarcie szeregów, doprowadzenie do aktywności całej partii, przepełnienie jej duchem walki. To jest w dosłownym sensie klucz powodzenia. I oczywiście ważne jest, aby nie tracąc czasu przejść do zaplanowanych przez nas stanowczych działań przeciw kontrrewolucji. Mamy nadzieję, że teraz wszyscy – tak w Polsce, jak i za granicą – poczują, iż sprawy w kraju ruszą nową drogą. Życzę ci zdrowia i powodzenia!

Wojciech Jaruzelski: Serdecznie dziękuję, drogi Leonidzie Iljiczu, za życzenia, a przede wszystkim za okazane mi zaufanie. Chcę wam powiedzieć otwarcie, że zgodziłem się na objęcie tego stanowiska z wielkimi oporami i tylko dlatego, że wiedziałem o waszym poparciu i że to wasza decyzja. Gdyby było inaczej, nigdy bym się nie zdecydował. To bardzo ciężkie i trudne zadanie w tej skomplikowanej sytuacji w kraju, w której muszę działać jako premier i minister obrony. Ale rozumiem, że to słuszne i konieczne, skoro wy sami tak uważacie.

L. Breżniew: Wojciechu, od dawna tak uważamy. Od dawna mówiliśmy o tym przyjaciółom.

W. Jaruzelski: Dlatego się zgodziłem. Zrobię wszystko jako komunista i jako żołnierz, Leonidzie Iljiczu, żeby sytuacja się poprawiła, żeby doprowadzić do przełomu w kraju i w naszej partii. [...] walcząc o zdrowe siły narodu, które zbłądziły i wstąpiły do „Solidarności”, będziemy je przeciągać na naszą stronę, jednocześnie jednak będziemy atakować przeciwnika, i to, naturalnie, tak atakować, żeby to przyniosło rezultaty. Dziś spotkam się z waszym ambasadorem. Postaram się omówić z nim bardziej szczegółowo niektóre problemy i będę prosił o waszą radę w sprawach, które on wam zapewne przekaże. Będziemy was informować o wszelkich naszych posunięciach i wyjaśniać, jakie motywy nami kierują przy podejmowaniu takiej czy innej decyzji. [...]

- Ukazuje się 1. numer „Gazety Strajkowej” – Regionalnej Komisji Strajkowej NSZZ „Solidarność” Ziemi Sandomierskiej. Redakcję tworzą: E. Brzezińska, Adam Krakowiak, Mirosław Majewski, Wacław Szczoczarz, Robert Wiciński, Marian Karaś.

20

- W centrum Katowic dochodzi do zająć ulicznych po tym, jak funkcjonariusze MO zlikwidowali samochodowy punkt kolportażu prasy związkowej oraz wydawnictw bezdebitowych. Prowadzący go członek Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Tadeusz Buranowski oraz pomagające mu osoby zostali zatrzymani, auto odholowane. Demonstranci wywrócili milicyjną nysę i próbowali uwolnić z komisariatu zatrzymanych. Uczestnicy manifestacji rozeszli się dopiero przed godziną 22.00, po pojawieniu się na Rynku zwolnionego T. Buranowskiego.

21 X – 4 XI

- Strajk powszechny w Żyrardowie - rozpoczął się w Żyrardowskich Zakładach Tkanin Technicznych i objął wszystkie zakłady w mieście, ok. 12 tys. pracowników. Wśród 16

postulatów strajkowych główny to poprawa zaopatrzenia miasta w żywność.

22 X - 13 XI

- Strajk powszechny w województwie zielonogórskim na tle konfliktu w PGR Lubogóra. Postulatem strajkującej załogi PGR było przywrócenie do pracy przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Zbigniewa Kłosowskiego oraz odwołanie Henryka Leśniewskiego z funkcji dyrektora Zakładu Rolnego, jego zastępcy Marka Kobersteina, a także dyrektora Kombinat PGR Roberta Skwiry. Głównymi punktami spornymi w negocjacjach, w sprawie których nie podpisano porozumienia, był brak zgody wojewody na odwołanie dyrektora Zakładu Rolnego w Lubogórze oraz kwestia zapłaty za strajk.

23

- Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” stwierdza w uchwale stan zagrożenia Związku i społeczeństwa i wzywa do powszechnego strajku ostrzegawczego w dniu 28 X.

24

- Rząd powołuje Wojskowe Terenowe Grupy Operacyjne.

26

- W wyniku konfliktu wokół wyboru rektora w radomskiej Wyższej Szkole Inżynierskiej – Michała Hebdy, na uczelni rozpoczyna się strajk okupacyjny.

27

- Przed bramą KWK Sosnowiec nieznani sprawcy podrzucają fiolki z substancją trującą. W proteście przeciwko prowokacji załoga podejmuje strajk okupacyjny.
- W Potulicach grupa 275 więźniów pracujących w przywięziennej lakierni ogłasza strajk okupacyjny pomieszczeń produkcyjnych, przedstawiając listę postulatów. Po wkroczeniu służb porządkowych więźniowie podpalają lakiernię. Przez cały kraj przetacza się kolejna fala protestów w więzieniach, podczas których dochodzi do mniej lub bardziej groźnych ekscesów.

28

- Odbywa się ogólnopolski 1-godzinny strajk ostrzegawczy pod hasłem „O żywność i kontrolę społeczną”.

29

- W Moskwie na posiedzeniu BP KC KPZR. Jurij Andropow przewodniczący KGB referuje: [...] *Polscy przywódcy napomykają o pomocy militarnej ze strony bratnich państw. Musimy bronić naszego stanowiska – nie wprowadzać naszych wojsk do Polski.* [...]

30

- PAP informuje, że w 6 województwach trwają strajki o charakterze ciągłym, w 7 województwach zostały zapowiedziane, w 10 - trwa gotowość strajkowa.
- Z oświadczenia Prezydium KK „Solidarności”: [...] *Akcje protestacyjne przybrały charakter żywiołowy i niezorganizowany. Grozi to rozbiciem Związku i utratą poparcia społecznego.* [...]
- Sformułowany zostaje „List Otwarty Komitetu Założycielskiego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy MO do posłów na Sejm PRL” podpisany przez przewodniczącego Ireneusza Sierańskiego. List opisuje represje wobec członków założycieli Związku: [...] *500 osób zwolniono, w mieszkaniach przeprowadzane są rewizje, straszy się rodziny, szkaluje przypisując nieróbstwo, pijaństwo, nadużywanie władzy, kłusownictwo itp., grozi się innym milicjantom zwolnieniem za jakikolwiek kontakt z nimi (wydany rozkaz KG MO), zabrania się wejścia na tereny jednostek MO pod groźbą zatrzymania itp.* [...]

31

- Załoga KWK Sosnowiec składa na ręce premiera rządu gen. Wojciecha Jaruzelskiego wotum nieufności wobec wojewody katowickiego.